

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora	1'25 id.
Estranger	1'50 id.
Un número	10 céntims

Any 3.er

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
CORT-REAL 7-1.er

Diumenge 25 d' Octubre de 1896

ANUNCIS Y COMUNICATS
Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que s'remetin
a la Redacció, se n'donarà compte en lo Setmanari

Núm. 132

SECCIÓ GENERAL

Montanyenques

La gent de per aquí no s'adonan més que dels dos més que més directament los assotan: les guerres qu'hem de sortir a Cuba y Filipines y la mala anyada.

Les primeres arrebassan del pahís al jovent y no van quedant més que gent inútil pera'l treball: dones, vells y quitxalla.

La segona 'ls hi ha robat lo blat, oli, ví y llegúms, ó recapte, com ne diuen alguns.

Per de prompte aquestes dues calamitats son fixes, se fan sentir cada die y per lo mateix que tenen sempre la ferida oberta fá que tothom les senti d' una manera més viva.

Y axó que no son les més fortes y temibles, puig, si bé's escorcolla, se'n troben d' altres que s'fican més endins, que van roseigant d' una manera sorda y que dintre curt temps se resoldrán fatalment ab una crisi espantosa.

De llarch temps va arrelant al cor de la montanya, y si fá ó no fá per tot arreu, una indiferència que glassa; indiferència religiosa, indiferència política, indiferència moral, es á dir indiferència en tot.

Y aquesta indiferència ha progressat d' una manera lastimosa ab l'estat de postració en que 'l poble 's troba.

Parléuloshi de la solució de la guerra y ningú la sabre d' una manera satisfactoria pera Espanya, tothom ha perdut la fé qu' avans tenian ab los governants, ja no interessan les noves que'ns venen de Cuba y no hi ha qui posi confiança ab cap partit polítich.

Si devagades y quan vé a tom los hi parleu de regionalisme, primer vos miran estranyats porque no saben lo qu' aquesta paraula significa, després que 'ls hi habeu explicat de gros en gros lo més principal del seu programa, vos responen ab tota la fredor de les neus que cubren les vchnies crestes, 'si axó fos virtut ray! axis ja fora un altre cosa, pró y quan ho veurem? no pas nosaltres: y encare si no us replican; pautes boniques ray, ja n' estem d' avessats a sentirne, tothom promet la lluna, pró quan los que prometeu son á dalt, tots son bons pera assotarnos.

No es estrany; escarmentats com estan de tots los partits polítichs que 'ls hi prometen desde la oposició lo que no poden donárlohi ab la intenció de tenirlos contents y enganyats, han gastat ja lo mellor de ses energies y are, en aquests moments crítichs, no hi cap forsa que 'ls puga moure; desesperats de millorar la seva trista sort, si aquest nom pot donarse al seu estat miserables, s' abandonan á la inacció; tot va caigudie més de mal borrhás y si no vé'l remey abiat, serà després molt difícil, gayre vé impossible, tornar á la vida aquesta part del poble que pert la seva fesomia, o seu geni y dintre curt temps perdrá fins lo seu nom tot. Heus aquí un pahís ahont se fa necessaria de tota necessitat la propaganda continuada del regionalisme per veure si s' desperta una mica la fé apagada, avans les cendres que la cubren no l'hagin refregat, y véus aquí també uns llochs ahont, per lo mateix qu' hi son tant necessaries aquestes idees, gayre bé may hi troben ressó, porque no hi ha la costum de predicarles, essent axis que, precisament d' aquestes terres ben conreuhades, podrien sortirne puntals fermíssims pera assegurar l'entronament definitiu d'aquests principis, puig es tant ferm lo malestar qu'aquí's sent que l' die que s' persuadissen bé de que sols lo regionalisme pot tornarlos á la vida normal, lo defensarian ab un entusiasme sols comparable ab l'abatiment é indiferència qu'avuy senten. Altres més gravíssims se van font endémichs per aquí y demanau també remey, y reservaré lo tractarlos per un altre die ja que era parlarne ab un sol article seria massa llarg.

JOAN DE PORCIOLES.

BEN XAFAT

«El empréstimo se considera fracasado, pero la nación se encontrará dueña de los ferro-carriles, ya que las prórrogas concedidas á las Compañías quedarán sin efecto desde el momento en que no responden aquellas á sus compromisos. Habrá que pensar en un empréstimo interior, con lo cual aprenderán los judíos que pretendían hacernos víctimas de su codicia.

El Gobierno confía mucho en el patriotismo del país.»

Ben xafat. Y que no s' ho creguin á París que no tenim un xavo pera fer cantar un cego. Aquí no captem per necessitat, que captém per luxo. Y sino fixinse en lo que diu l' *Imparcial als judíos que pretendian hacernos víctimas de su codicia: que la nación se encontrara dueña de los ferro-carriles.*

A Espanya som aixís. Nos acabarán los diners, los joves, la vergonya; matarán la industria; xafarán la propietat, pero lo que es acabar ab l' orgull dels castellans que no hi pensin los *judíos*. Primer s' acabarà l' aigua de la mar y á fé que n' hi ha unas quantas galladas.

Y no 'ns hem d' estarrufar si tenim tanta terra á la Habana y contém ab un Banch d' Espanya que de primer entubi ja demana al govern per garantía de cinquanta lo que 'ls extrangers demanavan per mil millions? Y uns capitalistas que cuya corrents están comprant paper pagador en franchs mentres se desfan com si 'ls cremés els dits del que era pagador en pessetas?

Som espanyols dels fermes, si senyors, encara que no ho sembli. Si comprém valors pagadors á París no es que 'ns refiem de que vinga l' *Devastation* y l' *Amiral Duperré* y l' *Redoutable* á fernos cumplir nostres compromisos á canonada seca: ho fem perque al pagar los barrets de las senyoras las madamas no 'ns afrontín fent dringar sobre l' taulell los duros que fan ab tanta trassa á las Secas de Madrid y de Sevilla.

No 'n som nosaltres de aquells pobres que si 'ls donan una llesca de pa diuen que *Deu n' hi do*. Que 'ls *judíos de París* no 'ns volen deixar doscents milions de duros que necessitarém per anar tirant uns quants mesos! Millor: per ells ferán.

(De *La Renaixensa*)

Història contemporània de la Illa de Cuba

Resum cronològich dels fets més importants otorreguts á n' aquesta illa, des de 1801 fins al present any 1896, per

P. GARRALD

(De l' *Avisador Comercial* de la Habana.)

PRIMERA ÈPOCA.—1800-1868

Período de gestació separatista.—Conspiracions, revoltes é intents contra la soberanía d' Espanya.

1800.—La nació espanyola està en possessió de tot lo continent Sud-Amèrica, Centre d' Amèrica, Méxic, Illes de Cuba y Puerto-Rico, la Luisiana y la Florida en lo Nort-Amèrica.—En 1795 Espanya cedí á França la part espanyola de la illa de Santo Domingo, pero per los rebomboris d' Hayti contra França, los espanyols seguían en possessió de la seva antiga colònia.—Governa á l' illa de Cuba D. Salvador Muro y Salazar, Marqués de Somernes.

1804.—Espanya cedeix á França La Luisiana y Napoleón Bonaparte la ven á la República dels Estats Units per 12 milions de franchs.

1808.—Guerra dels espanyols contra Napoleón. Se comensa á moure en les colonies la febre reformista. S' inicià en la illa de Cuba l' antagonisme entre cubans y peninsulars ab la qüestió de les *godas* y de les *pelonas*. Les dones desafectes á Espanya, per simpaties ab Napoleón, portaven lo cabell curt y les espanyoles lo portaven llarg, per axó se digné á n' aquestes *godas* y á n' aquelles *pelonas*.—27 de Juriol: lo regidor

de la Habana D. Francisco Arango presentà un projecte encaminat á que s' formés una *Junta Patriótica* qu' assumís lo mando de la illa mentre durà la guerra ab Napoleón, com s' estava fent en les altres colònies del Continent americà.

Lo brigadier Montalvo, quefe militar de la Habana, s' oposà energicament á la constitució d' aytal *Junta* y 'l Governador Someruelos no la autorisà. Degut á n' axó, la illa de Cuba pogué salvarse de l' abím en que caygueren les esmentades colònies, ahont la fluxetat dels vireys consentí la formació d' aquelles *Juntas Autònomas*, quins primers actes foren dirigits á proclamar la independència.

1809.—Per haver perdut França á Hayti, recobrà Espanya la seva antiga colònia d' Santo Domingo.

1812.—Foren penjats á la Habana lo negre Aponte y vuit subjectes més, per haver tramat una conspiració contra la rassa blanca.—14 d' Abril. Governa á Cuba D. Joan Ruiz de Apodaca.—13 de Juriol: es proclama per primer cop la Constitució y la llibertat d' impremta á la Illa de Cuba.

1813.—Guerra dels Estats Units ab Inglaterra. Per esser aquesta aliada d' Espanya contra Napoleón, los yankis s' apoderan de Mobile, y altres ports de la Florida.

1814.—Es abolert lo régime Constitucional á la Península y á Cuba.

1816.—2 de Juriol: Pren lo mando de la Illa D. Joseph Cienfuegos.

1818.—En plena pau, 8000 yankis manats per En Jacksón atacan á Panzacola, (Florida) y fan capitular á son governador espanyol Massot que sols tenia pera defendrela 400 homes.

1819.—Panzacola es retornada als espanyols y poch després (lo 22 de Febrer) Espanya per un tractat cedeix la Florida al Govern Nort-Amèrica, en canvi de les províncies de Tejas.—29 d' Agost: Pren lo mando de la Illa D. Joan Manel Cagigal.

1820.—16 d' Abril: Sedió militar á la Habana. Mentre se formava la parada á la Plaça d' Armas pera'l rellevo de la guardia, dos oficials proclamaren la Constitució (que ya regia á la Península després del pronunciament d' En Riego). Sense esperar l' orde oficial, los amotinats pujaren á Palacio y obligaren á la forsa al vell general Cagigal á que surtis al balcó á jurar la Constitució, quan aquest se trovava sufrint un atach d' asma. Lo batalló de Tarragona se mantingué fidel á la disciplina y no prengué part en lo motí. L' instigador d' aquesta sedició fóu lo Brigadier Aldama que venia de Terra ferma imbuty d' idees revolucionaries.

1821.—3 de Mars: Governa la Illa D. Nicolau Mahi.

En aquesta època comensaren los anti-espanyols de molestar als peninsulars ab los motius de *godos*, *tartaros*, *indianos* y *extrangeros*: Al amparo de la Constitució, la llibertat d' impremta pren ayres de llicència, d' escàndol. Per medi de les logies masòniques se fomentava la conspiració qu' anomenavan *La cadena elèctrica*. Los peninsulars organisen la societat de defensa anomenada *Los treinta labradores*.

1822.—24 de Janer: Trayció de Cáceres, auditor de Santo Domingo; qu' havent sigut honrat ab la confiança del govern espanyol, proclama la independència de la colònia. Poch després fóu absorvida y dominada pels negres d' Hayti, fins al any 1844 en que torná á constituir apart una república independent.—19 de Juriol: Mort d' En Mahi. Lo substitueix interimament D. Sebastiá Kindelán.—5 de Desembre: Ab occasió d' unes eleccions de Diputats, un oficial que s' deya Gaspar Rodriguez promogué á la Habana unes baralles que degeneraren en motí ó colisió armada entre *godos* y *mulatos* (axis s' anomenaven los bandos espanyol y separatista). Dos dies durà la batalla. Lo governador Kindelán, una vegada ofegada la brega, proposà al govern la expulsió del clergue reformista Tomás García Piñeres, instigador d' aquell y d' altres desordres.

1823.—2 de Maig. Pren lo mando de la Illa D. Dionis Vives.

1824.—23 d' Agost: Lo Gaspar Rodriguez, avans mercatit, se sublevá ab un quants llancers á la Plassa d' Armes de Matanzas proclamant la independencia de Cuba. No trovaren qui's seguís y tingueren de fugir, embarcantse á Sagua.

1825.—4 de Mars: Lo general Vives, atenent á les conspiracions que's tramavan, creá Comissions Militars pera jutjar los delictes d' infidèlia y los crims cometidos en despoblat.

1826.—Abortá la conspiració separatista coneguda ab lo nom de *Los Soles de Bolívar*. Foren executats á Puerto Príncepe sos capdills Agüero y Sanchez.

1830.—Se trama la conspiració de *El Aguila Negra*. Sos principals capdills foren detinguts y condemnats á mort, anant després indultats á Ceuta.

1832.—15 de Mars: Governa la Illa D. Mariano Ricafort.—15 d' Octubre: Decret d' amnistia. Los conspiradors deportats tornan á la Illa pera conspirar altre vegada.

1834.—15 de Mars: Comensa á governar la Illa don Miquel Tacon.

1835.—17 de Juriol: Insurreccions d' esclaus en variis cafetals de Jaruco y Aguacate; instigats per agents separatistes.—12 de Juriol: Motí de negres á la Habana, barri del *Gorrión*. Mentre axó passava, los del Camagüey demanaven la supressió de lés Comissions Militars.

1836.—29 de Setembre: Rebelió del general Lorenzo, Governador de Santiago de Cuba. Alucinat pels separatistes ab capa de reformistes, proclamá la Constitució á Santiago de Cuba, sense estar autorisat pera ferho pel Govern Suprem, ni pel general Tacon. Aquest hi enviá tropes y restablí l' orde embarcant á Lorenzo.

1837.—7 de Mars: Les Corts espanyoles rebutjan de son sí als diputats cubans; per l' escàndol de les rebelions y conspiracions occorregudes á Cuba.

1838.—27 d' Abril: Pren lo mando de la Illa D. Joaquim d' Ezpeleta.—25 de Maig: Se descobra á Trinitat un complot pera promoure sublevacions d' esclaus. Foren ajusticiats sos principals capitossos.

1840.—10 de Janer: Governa la Illa D. Pere Tellez Giron, Princep d' Aiglona.

1841.—5 de Mars: Es rellevat per D. Geroni Valdés. Se fomenta altre rebelió per medi de proclames separatistes impreses, en les que s'insulta als peninsulars.

1842.—Se promouhen nous motíns d' esclaus per conseqüència de intrigues elaborades pel consul anglés Mr. Turnbull. Lo mulato Mitchel fóu pres y castigat.

1843.—20 de Novembre: Pren lo mando de la Illa lo general D. Leopoldo O'Donnell.

1846.—18 de Febrer: En lo café Escauriza (avuy Louvre), hi hagué un motí ó avalot conegut vulgarment per batalla del *ponche de leche*.—28 de Juny: Descoberda una formidable conspiració entre la rassa de color foren fusellats á Mataazas onze subjectes, entre ells lo poeta Plácido.

1848.—9 de Mars: Pren lo mando de la Illa D. Frederich Roncali, Comte d' Alcoy.—18 de Mars: Lo periodista separatista de Nova-York *La Verdad*, dirigit per D. Gaspar Betancourt (*El Lugareño*), publicá una proclama anunciant que després de la revolució francesa, aviat vindrà la República á Espanya y la independència de Cuba. Comensaren á escamparse idees anexionistes per la fulla *Apelación al pueblo de Cuba*.—Mes de Juriol: Probatures d' insurrecció á Centfuchs y á Trinitat, en les quines estigué compromés lo general Narcís Lopez.

1850.—13 de Maig: Desembarca á Cárdenas una expedició filibusteria capitanejada per Narcís Lopez. Després de renyits combats hagué de tornar-se á embarcar.—20 de Novembre: Pren lo mando de la Illa D. Joseph de la Concha, per primera vegada.

1851.—S' axecan partides separatistes en lo Camagüey y en les Tunes. Lo die 14 d' Agost foren fusellats sos capdills Agüero y Zayas á Puerto Príncepe; Armenteros y Hernandez á Trinitat.—12 d' Agost: Desembarca altre vegada En Narcís Lopez ab una expedició en lo Morillo, prop de Bahía Honda.—1.º de Setembre: Narcís Lopez fet presoner pels voluntaris de D. Santos Castañeda y D. Francisco Cea, es mort en garrot en lo *placer* de la Punta. Foren, ademés, fusellats 50 filibusters y deportats 30.

1852.—16 d' Abril: Pren lo mando de la Illa D. Valentí Cañedo. Se dona una amnistia als emigrats indultant als que eren á Ceuta. Desseguida s' organisa una altre conspiració separatista que ab lo nom de *La Estrella Solitaria* dirigiren lo Comte de Pozos Dulces y D. Francisco de Armas.

1853.—2 de Dezembre: Governa la Illa D. Joan de la Pezuela, que persegui la tracta de negres y concedí una altre amnistia als conspiradors.

1854.—21 de Setembre: Lo general D. Joseph de la Concha governa la Illa per segona vegada.—12 d' Octubre:

mor assassinat d' un tiro que li enjegaren des de l' carrer en lo café de «Marte y Belona», lo capitá de voluntaris D. Santos Castañeda, un dels que feren presoner á n' En Narcís Lopez.

(Seguira)

Tret de *El Eco de Sitges*.

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT.—*Sessió del 21 d' Octubre*—(2.ª convocatoria). Reunits 7 concejals baix la presidència del Sr. Arcalde, celebren sessió, prenguentse los següents acorts després de aprobad a firmada la acta de la anterior:

Aprobar comptes per valor de 838'73 pessetes.

Quedar enterat ab satisfacció de una comunicació del Sr. Marqués de Camps dant en nom propi y en el de sa Sra. mare las gràcies per haber dat á la plassa del Rey D. Martí lo nom de Marqués de Camps, y pregantli que se li manifesti lo que l' hi correspon satisfer del import de las aceras y colocació.

Dijous vinent comensan les fires de Gerona. Altres anys se'n parlava per endavant, se preparava alguna festa extraordinaria, se procurava atraure concurrencia y enllamar y divertir als foasters. Aquest any s' en parla poch, se'n espera poch y fins lo nostre Ajuntament, á nostra entendre ab bon acert, fà lo menos possible. Efectivament; los temps no son de festes, ni la gent graneja pera poder gastar. En lo poble hi falta la animació y la alegria del jovent, qu'avuy guerreja á l' altre banda del mar ó sufreix en un llit d' hospital, y en les classes més acomodades no hi ha humor perquè l's negocis no van bé, los fondos baxan y s' preveuen ab foament nous y majors pagos. Fassi Deu que l' any vinent poguem celebrar tots les fires de Gerona ab més profit y ab més alegria.

—Ha mort á Madrid lo vell Capità general D. Manel Pavía, Marqués de Novaliches, que fóu ferit á la batalla d' Alcolea defensant ab llealtat lo trono de la reyna D. Isabel II.

—Les notícies de Cuba y Filipines presenten un xich millorada la situació. Pera l' cárrec de segón cabó de Filipines ha sigut nombrat lo general Polavieja, que marxará l' die 7 del més entrant ab una pila d' altres generals y l' contingent de la quinta d' aquest any destinat á l' arxipèlag: lo destinat á Cuba, en nombre de 25,000 homes, marxará també á mitjans del mateix mes.

Després d' haverse dit qu' havia fracassat l' empréstit de mil millions, á l' estranger; s' assegura que les negociacions encara continuán. De tots modos, la situació econòmica ha empitjorat y l's fondos han tingut una forta baxa.

—Se confirman los rumors que fa dies circulaven de que se jugará en gran aquestes fires. Ignorém si ja s' ha comensat la funció; com indica algun periódich. Per lo que puga ser, estarem á la mira: consti á qui no pot ignorarlo y á qui déu impedirlo porque la llei y la moral ho prohibexen.

—Nostre estimat consoci D. Joseph Jubany ha jurat aquesta setmana lo cárrec de procurador y ha establert son despatx en lo carrer del Nort.—1, baxos. Li desitjén molts negocis.

—Hi ha rebut lo núm. 92 de la Revista quinzenal ilustrada *Las Misiones Católicas*, que conté preciosos grabats y un escuillit y variat text.

També hem rebut lo núm. 3 de la notable *Revista Médica Rural* que publican los llicenciatos Alabern y Balvey, de Blanes, que conté importantíssims treballs.

—Se diu que han obtingut un premi y un accésit respectivament en lo Certámen que enguany celebra l' Associació Literaria d' aquesta Ciutat, nostres estimats companys los joves poetes senyors Fontanilles y Morató. Los felicitém.

També ha obtingut premi en lo Certámen celebrat á Lleyda per l' Academia Bibliográfico-Mariana, D. Trinitat Aldrich de Pagés, de La Bisbal.

—Han ofert premis pera las carreras de velocípedos que tindrán lloc en las vinentes firs; l' Ajuntament d'aquesta Capital, senyors Marqués de Camps, D. Antoni Comyn, D. Joseph Muro y Carratalà, Sr. Marqués del Bust, D. Emili Teixidor, D. Antoni Colordon y D. Joseph Norat. Las cintas son regalades per varias seyyoretas d' aquesta Ciutat. En cada cinta hi va brodat un lema.

—Lo dia primer del mes vinent comensarà á publicarse á Barcelona la *Revista de Catalunya*, que veurà la llum pública un cop cada mes, redactada en nostra parla y formant un quadern de vuitanta planas.

—Ha mort á Cantallops l' avia del illustrat professor d' aquesta Normal D. Joseph Gumbau, á qui accompanyén en lo sentiment.

—Repentinament morí á Figueres fa tres dies D. Lluciá de Maciá y Pujol, director de nostre estimat colega *El Regional* d' aquella població. A la Redacció y á la família enviém nostre pésam.

—Un estimat colega ha publicat los següents datos comparatius trets dels cambis donats per la Junta de Govern del Colegi de Corredors de Barcelona; cotisió del paper espanyol el dia 23 de Febrer de 1895 en que s' axecaren á Baire, província de Santiago de Cuba, las primeras partidas separatistas y cotisió de 21 d' Octubre corrent.

	23 Febrer de 1895	21 Octubre de 1896
Interior 4 per 100.	74'85	61'59
Exterior 4 per 100.	83'90	72'15
Billets hipotecaris de la Isla de Cuba (1886)	109'75	84'15
id. id. id. (1890)	109'35	70'15
Lo cambi de Londres á la vista (lliurus).	27'50	31'75
Lo cambi de París també á la vista (françs).	9'00	26'30

Las diferencies, com se veu, son grans y lo més grave es que ningú pot atrevirse á dir que ja no baxarà més d' una manera sensible l' paper del Estat ni pujarán més los franchs y las lliuras.

—Copíem de *La Renaixensa*:

«Lo princep Albert de Flandes, heréu del trono de Bèlgica, ha anat un d' aquests días á Gante ab motiu d' assistir a la sessió solemne de la Acadèmia flamenca. Se l' va acullir ab gran afecte y va pronunciar un discurs en llengua flamenca, que passatge principal es lo següent.

«Vosaltres tots, senyors, havéu coloborat á honrar la llengua de nostra rasa flamenca; de la mateixa manera vosaltres contribuïréu á la glòria de nostra benvolguda pàtria. Baix la seva alta protecció, baix la salvaguardia de nosaltres institucions que han proclamat la igualtat de les llengües, sense privilegis ni opressions, les lletres neerlandesas no deixaran de resplandir y de prosperar. Lo país flamenç, literatura un estol numerós y gloriós d' homes eminentes, aixecarà sempre la bandera de la civilisació y dels nobles travalls del esperit. Baix la vostra defensa l' valor y la constància no mancaren mai. Los flamencs d' ara son dignes dels seus passats, que un poeta qual estàtua s' aixecarà prompte á Flandes ha pintat ab aquestes immortals paraules. *Ells volgueren lo que era just, y conseguiren lo que volgueren.*»

LA IGUALTAT DE LES LLENGÜES, SENSE PRIVILEGIS NI OPRESSIONS. De segur que quan s' en enterin los nostres enllustrats d' aqui, desde l' més petit rata d' oficina, fins a tots los innumerables que tenen pertensions de president del consell de ministres y potser fins de president de la República, tindrán al principe Albert de Flandes, heréu del trono de Baviera, per un infeliç.

—A Banyoles s' ha illuminat la Plassa major ab lo gas acetilen, essent potser la primera població d' Espanya qu' ha empleat aquest fluyt pera la illuminació pública.

—Dimarts passat celebrá sessió la Comissió provincial de Monuments, en lo quina lo Conservador interí del Museu, Sr. Botet, llegí una suscinta memoria sobre l'estat de dit establecimiento y les millores que més urgeix s' hi fassin, acompañada d'una relació dels objectes ingressats en lo mateix durant lo finit any econòmic 1895 a 1896. Segons ella, en dit any lo Museu ha adquirit trescents quaranta tres objectes, distribuïts de la següent manera: dos recobrats dels qu' havíen sigut robats l' any 1892, dos depositats, cent vint y quatre comprats, y doceents quinze regalats. En los tres mesos transcorreguts de l' any econòmic corrent han entrat en lo Museu setanta quatre objectes; d' ells vint y cinc comprats y l's quaranta nou restants regalats; essent los donadors D. Joseph Roca, D. Joan Duch, D. Joseph Pascual y Prats, don Francisco Vinyas y Serra, D. Pere de Palol, D. Ermenegildo Villa, D. Joan Moriscot y l' Ajuntament de Caldas de Malavella per lo que respecta al present any y, per lo que respecta á l' any passat, los Srs. D. Lluís Barnoya y Matlio, D. Anton Suris, D. Joseph Llirella D. Miquel Gaspar y alguns més que en aquest moment no recordém. La Comissió, ademés d'alguns altres acorts d' utilitat pera l' Museu, acordá la compra d'alguns objectes trovats a Empuries y aprobá la adquisició d' un Calvari en rellèu, de pedra, (sigle XIV); dos lòpides, la una sepulcral segurament del segle XII, y l' altre commemorativa de la consagració de l' altar de Santa Maria construït en la capella que hi havia en l' edifici conegut per *Hospital dels capellans*, la quina es inédita y del segle XIV y altres restos arquitectònics, procedents tots del edifici esmentat.

Aquests objectes estan ja collocats en lo Museu, ahont podràn véurels los que visitin l' establecimiento en los dies de les vinentes fires.

Ferém de manera de publicar en *LO GERONÉS* la aludida «Memoria».

Nos descuydavam de dir que'l dos objectes depositats, ho han sigut l' un per D. Joseph Noguera, diputat provincial, y l' altre per l' Ajuntament de San Pere Pescador.

—A la fi, lo creuher *Princesa de Asturias*, que de cap de les maneres volgué anar á l' ayqua quan li volian tirar, s' ha resolt d' anársenhi tot sol quan ningú l' empenyia. Vaja, qu' aquesta vegada la sort, que fa tant de temps séns mostra esquerpa, ha volgut fersos bona cara.

—Per rahó de les circumstancies no s' celebrarà aquest any l' Assamblea Catalana que havia de tenir lloc a Olot. La Junta de la Unió està estudiant la reforma de les Bases de la mateixa, quina reforma sometrà dintre poch temps á la deliberació del Consell de Representants en cumpliment de lo que l' Reglament disposa.

—FIRAS Y FESTAS.—*Firas*.—Dia 28, Peratallada, 29 y segunts: Gerona.

Festas majors.—Dia 29, Gerona.

—J. LLINÀS Y C. —*BANQUERS*.—*Ciutadans*, 16.—Compran ab benefici cupons d' Exterior, Cubas y altres. Compran y venen valors al comptat. Reben ordres de Bolsa. Obran compte, corrents ab interès.

—CAXA D' ESTALVIS DE GERONA.—*Ciutadans* 16, y Llebre, 2.—Imposicions al 5 per 100 desde 10 pessetes.—Id. al 3'50 per 100 desde 1 pesseta.—S' admeten los dilluns, dijous y dissaptes de 9 a 1 y l's diumenges de 10 a 12.

Pera les devolucions los matexos dies y hores.—Se proporcionan gratis prospectes pera l's altres detalls.

ASSOCIACIÓ LITERARIA DE GERONA

CERTAMEN DE 1896.

Fallo del Jurat Califrador.

Premi de S. M. la Reyna Regent: La Batalla de las Navas, num. 59. Accésit: Numancia, num. 17.

Premi de la Excm. Diputació Provincial: Ampurias!, num. 21. Accésit: Un bon patrici, num. 28.

Premi del Excm. Sr. D. Lluís M. de Llauder: Gerona cristiana, num. 16.

Accessit al premi

amos y traballadors—A un capitalista—Carta descosa, num. 80.
Menció honorífica al premi del Excm. Sr. D. Joseph Herrero: Martirologio de la Provincia de Gerona, num. 65.
Menció honorífica al premi del Excm. Sr. Marqués de Camps: Ciència. Algunos caracteres de la flora de la Provincia de Gerona, num. 89.
Premi del IItre. Sr. Marqués de la Torre: La dona cristiana, num. 7.
Premi de la Associació Literaria: A la Seo de Gerona, num. 39.
Accésits: Primer; las Caramellas, num. 83. Segon; Los Manantials, num. 72. Tercer; Cansó del Guardabosch, num. 73. Quart; Los Jornalers, num. 81.
 Los demés premis, ó han quedat deserts ó no s' adjudicau.
 Gerona 21 d' Octubre de 1896.
 Joseph Ametller, President: Pere Collell, Pbre., Narcís Heras de Puig, Manel Vinas, Emili Grahit, Vocals; y Enrich Grahit, Secretari.

MUSEU D' ANTIGUITATS Y BELLAS ARTS DE LA PROVINCIA DE GERONA.

AVIS AL PUBLICH

Per acord de la Comissió provincial de Monuments històrics y artístichs, durant las vinentes fiessestarà aquest Mu-seu obert al públich tots los dies, desde les deu del matí fins á les quatre de la tarda.

Gerona 24 d' Octubre de 1896.

Lo Conservador interi.—Joaquim Botet y Sisó

VARIETATS

LA COVA FONDA

Un jove 'm contava, no fa gaires dies, qu' en los voltants del pont del carril entre Vilabella y Salomó, y en una partida del extrem ponent del terme d'aquest darrer poble, hi existia una gran cova coneguda per *la Cova fonda*, dins de la qual uns noys de Vilabella aseguraven haverhi vist molts d'óssos que sortien d'una rasa, y que á n'ells los hi pareixia qu' eren de persona.

No caldrá que m' esforsi massa en demostrar quant me crida l' atenció aquest curiós é interessant relat, que m' deixava entreveure l' hermosa realisació d' un descobriment antropo-paleontològich de més ó menys trascendencia; mes la meva fé y mon entusiasme hagueren de refredar un bon xich per havérsem manifestat que la persona de qui havia sortit aquesta nova may s'havia distingit per esser verídica y de confiança. Algú s' havia encarregat també de insinuar-me 'ls perills que podia corre introduintme en aquella espantosa cova.

Conformantnos à la voluntat de Déu, resolquerem y 'ns decidirem anar á visitarla. Lo dia 24 de Maig, á les 9 del matí, sortirem de casa dos companys veïns y jo, al mateix temps qu' exian de Vilabella, oportunament avisats, un guia y un dels noys que s' deya qu' havien vist les óssos, pera trobar-nos tots plegats, en lo pont del carril, ahont efectivament nos renuiem á un quart de dotze.

Refet y revifat lo nostre esperit per la seguritat que 'ns dona l' novell explorador, que ab ansia esperavem, de que eren del tot exactes les primeres noticies que rebérem de la cova, s' emprengué la marxa atravesant la línia férrea prop del túnel, descendint en direcció S. per un caminet de ferradura, una dreta baixada que 'ns portá arran del Gayá, en quin punt, lo riu, ab sos multiplicats zig-zags y giravolts, sembla que jugui ab las montanyes, empresionables, donant á tot aquell conjunt de paysatje un aspecte per demés tétrich y esfereidor.

Abans d' agafar lo curriol que conduceix á *la Cova fonda*, lo guia que 'us accompanyava s' empenyá en que anessim á veure un troc de muntanya com de mitja hectárea de tinguada que s' havia enfondrat vint y tants anys enrera. Tinguérem d' atravesar lo riu, porque es á l' altra banda; però no 'm van doldre 'ls passos, porque realment és una rara casuilita de contemplar de tant prop un pedac de muntanya en-sorrat quatre ó cinch metres al menos. S' ignoren les causes d' aquest fenòmen; mes jo no 'm faria estrany en creure l' degut á l' acció d' antigues corrents y constants filtracions.

Repassat lo Gayá y feta una fortá é indispensable beguda, per un perillós y estret camí de cabres ascendirem cosa d' uns 200 metres, arribant al peu d' una alta, llarga y ensin-glerada faga de dura roca calcària numulítica, y derrera d' uns grosos blocs de pedra que mitj l'amaguen descobriend la sospirada *caverna*. Mira á sol-ixent. Devant, al costat N, hi té una regular esplanada que fá racó, per quin motiu està complertament resguardada de tots los vents excepte del llevant. L' entrada ó vestíbul, que no és molt gran, té la forma cònica ó d' un embut irregular ab ràpida inclinació vers baix, y està aplanada en part per un empit de terra y pedra. Termina ab una boca ó forat d' un metre d' amplada per 60 ó 70 centimetres d' alçada.

Provehits d' una bona atxa, nos introduuirem, de quatre grapes, l' un derrera l' altre, en aquell forat, y d' arrossegons devallàrem una espècie de rampa de vuyt á deu metres de fondaria. Ja al replà, la cosa cambia de aspecte. Nos trobém an un llarg corredor d' uns dos metres d' amplada y d' una alçada tremenda. Lo sostre termina en àngul agut. Lo pis es de terra fluxa ab poques pedres, y 's coneix que té bon gruix, perquè á més de véureshi algunes lloriqueres de conills, ressona y tempeja en variis punts. En distints indrets regonexem amples escletxes y forats més ó menys grans, uns que tiren cap dalt, altres cap baix, aquets á la dreta, altres á l' esquerra, y que tots condueixen al seu departament respectiu. Seguimme un, qualsevol, lo del cap de munt, á mà esquerra. Som dins d' una altra gran cambra. A terra tot son óssos que s' compren han arrencat los conills fent caus. La major part són sencers, alguns són de bestia, però 'ls més pertanyen al home.

Per una estreta esquerda que ab tots los treballs del mon ab prou seynes s' hi pot passar, nos fiquem dintre d' un nou departament encare més gran. Té cinch metres d' amplada y d' alçada Déu ho sap. Com l' anterior y 'ls que anirém veient, lo sostre acaba en àngul agut: tot allò sembla de exagerat estil ogival. També es tou y de terra lo pis, de la mateixa manera que 'ls que seguirém á continuació d' aquest. Un de sos extrems està embrassat per unes roques

despreses de dalt, fins á una alçaria de sis metres. Les guanyém ab gran esforç y cayém á l' altre banda, en una fonada y regular sala, no molt llarga ni ampla, però exageradament alta. Lo forat que té en un cantó, y que hem de passar ajeguts, nos porta á una cambra que ja havíam vist. Es allí hont hi há tants óssos. Trobém aquí una nova clivella de la roca, la seguim y fem cap á un departament consemblant als altres. Un llarg y estret corredor que parteix d' aquí, nos trasllada molt enllà, y en sentit cap lo trobém aparedat. Torném enrera, y per una altra obertura 'ns fiquem á un antre del qual penjen del sostre unes punxagades roques que amenacen desprendre. Al costat, una altra cambra; després, una altra y una altra... Això presenta traços de no acabarse mai.

Era ja molt tart, les cinch tocades; no 'ns quedaven unges de tant esgarrapar, y la roba 'ns clarejava, esmolada de tant de arrossegarla per aquelles roques. Nos tocava fer encare més de dugues hores de camí y no havíem començat cap tentativa de exploració. Com que al sortir de casa estavem desconfiats, no 'ns havíem endut més qu' un petit cavaguèt. Ab aquesta mala eyna començarem, donchs, a practicar excavacions. Arrabassarem cosa d' un metre en quadro á 20 ó 25 centimetres de fondaria, perque no podíem més, de la cambra en que casualment nos trobam, logrant atravesar, no obstant, prop de quatre capes, que de dalt á baix son:

Una de pols atapahida, 3 centimetres; una de terregada carbonosa de gruix 6 centimetres; una de cendra de gruix 8 centimetres, y una de terregada carbonosa no atravesada de tot.

Los objectes recullits foren:

Moltissims fragments de ceràmica primitiva de color blavós negrech, que 's veu son restos d' olles, cassoles, ancoles, etc.; algun fragment és vermellós y sembla enverniçat; abundants trocs d' ós, mitj carbonisats alguns y batats tots pel llarg, pertanyents a diferents espècies de mamífers de més ó menos talla; una petita destral de silex, tant ben traballada y pulida, que, si no fos per la patina que té en un costat, qualsevol diria qu' es feta de quatre dies.

Regiràrem després, molt persobre, un altre departament, trobànti, si fa no fá, iguals capes qu' en l' anterior, recullinti força bogins de terrissa, trocs d' os partits axis mateix de llarg á llarg, y dos cranis de petits mamífers sens restos de sistema dentari, però que sembla de carnívorus de poca talla.

En lloc vegérem rastre de ferro ni de cap altre metall.

Arreplegàrem, per fi, sens fer cap excavació, uns quants óssos humans de la cambra que més enrera hem deixat descrita.

Nos vegérem obligats á abandonar la major part dels objectes recullits, contentantnos, si us plau per força, á importàrnos solament los que 'ns capiguaren á les butxaques puig pera exir d' aquell ferós soterrani necessitavem ben bé de l' ajuda de totes dugues mans, y no era pas del cas portar-les embrassades.

Caçats d' anar d' ací d' allà, de pujar, baxar y de retornar al mateix punt d' hont acabavem d' exir, ja quasi bés esma-perduts pel punible descuyt de no haver deixat senyal del nostre pas en cap part, poguerem, al últim, ab l' ajuda de Déu, deslliurarnos d' aquells tenebrosos llums y tornar á veure la claror del dia, després d' haver estat enterrats allí dins prop de quatre hores.

Importava moltíssim fer alguna excavació á l' explanada del deva de la cova, més ho haguérem de deixar corre per falta de temps y d' eynes. Ab tot, se pogué recullir d' allí, per demunt de la cara de la terra, algun fragment d' ós boy calcinat y bocins de terrissa.

Saltant per demunt d' aquell roqueram, donàrem la volta per darrera *la Cova fonda*, hont ne trobàrem una de petita sens importància, y en havent pegat una ullada á una espècie de fossa natural de 6 metres d' amplada, 10 d' alçada y 50 ó 60 de llarg, que hi há allí mateix entre les roques, retornàrem á la entrada de la cova, arrancàrem algun fòssil, y arreplegàrem los trastos y 'ls objectes sustrets, passant, entre mitj dels xisclets de corbs y esparvers, per *la Cova gran*, que no és tal cova, sinó un xupluch degut á la gran prominència d' una roca, ferem via cap á casa, ahont hi entravem bastant tardet.

De tot quant dexem ésmentat s' en poden treure les deduccions següents:

1.º Que la formació de *la Cova fonda* prové d' alteracions físiques experimentades per la roca hont radica, probablement degudes á un trastorn geològich *pre-quaternari*.

2.º Que fou habitada per una nombrosa tribu primitiva composta de varies famílies, quiscuna de les quals tindria son departament per separat, puix en totes les cambres s' hi noten senyals manifester d' havershi fet foch per espay de molt temps; y que l' recinte que conté 'ls restos humans són tal volta destinat á *cambra sepulcral* ó cementiri, suposant aquesta circumstància cert respecte als morts é indicis de creences religioses.

3.º Que ab tot y esser escassa la varietat d' objectes recullits, y encare en les capes superficials, nos ensenyà per modo admirable que l' home ja s' servia, en aquells temps, de menjars cuixts, puix sabia fabricar 'ls utensilis de cuyna, y que tenia preferència pel moll dels óssos llargs, ja pera aprofitar-lo com aliment, ja per altres usos.

4.º Que 'ls mamífers grossos y demés animals de gran talla, tant contemporanis del home com anteriors á l' època quaternaria, no podien haver habitat aquella *caverna* per l' impossibilitat de penetrar en una obertura de tant redudides dimensions; per lo tant, los restos de grans animals que allí dins se troben, forcósament hi havíen d' esser introduïts per l' home.

5.º Que la destraleta de quars extreta d' allí, per lo ben pulida que 's presenta, suposa que correspon á la segona pulida de la pedra, y a més que, procedint de les capes superficials, hem de sospitar, ab fonament, qu' en les inferiors existien eynes y objectes més rudimentaris y antichs.

6.º Que aquesta *estació prehistòrica* reunia en aquella època immillorables condicions, tant pera les comuns comoditats de la vida com pera la defensa propis, y fins perlo que atany á la part higiènica.

7.º y última. Que de l' exploració de *la Cova fonda*, feta

ab calma, ab material adequat y dirigida per personal perit é inteligenç, s' en treuria un notable y preciosíssim recull de peces prehistòriques de gran valua, una profitosa ensenyà y documents importantíssims pera l' avenc de la ciència *espeleològica*.

PAU TEIXIDOR, (de Rodonyá).
 (De *El Vendrellense*)

LA OBLIGACIÓ DESCUYDADA⁽¹⁾

FAULA

Dos noyets la gramàtica estudiavan ab molta voluntat y 's disputavan, un dia y altre dia, per demostrar qui la liissó sabria sense ferhi una errada, quan fora pél seu mestre preguntada. Aquest, semblant conducta 's alabava y sempre 's preguntava.

Observant son talent y sa memòria á més de la gramàtica, la història los hi posà, y 'ls noyets ab paciència aprenien la una y la altre ciència. Content lo professor, probà allavores, pensant que 'ls hi sobraven moltes hores y creyent que l' saber no fa may nosa, d' afegirhi á la història una altre cosa, y 'ls noyets, ab la gramàtica y la història encar los hi sobre bona memoria per posarla á prova.

ab l' estudi d' aquella ciència nova. D' aquell dia endavant sols resonaven á ca'l mestre dos veus, hont escutavan setanta noyets, es dir, no, s' adormíen que 'n trayan tant profit com si ho sentian, donchs no era pas per 'ells que era pe 'ls sabis lo que s' fica pe 'l cap y surt pe 'ls llabis, y en tant lo professò 's felicitava d' allò de 'ls académichs que ensenyava.

Tenint, donchs, acadèmia vingué un dia que hi entrà l' Inspector. Pie d' alegria li mostrà 'ls dos noyets; los preguntaren y tot, sense una falta, ho contestaren:

—Això va bé—feu l' Inspector llevores.

—Se veu que s' aprofitan molt les hores,

y per dona á n' el mestre encar més glòria

preguntà als demés noyets llisos d' història;

més los altres (pobrets) com no sabian de que se les havíen,

per compte de vadarno molt ni poca

tancaren tots la boca:

y al mestre l' Inspector va dir:—Si es certa

que vos teniu per tots la escola oberta,

la obligació que us imposeu, es tanta

per aquells dos noyets com pe 'ls setanta.

PERE ROCA Y JORDÁ.

(1) Poesia guanyadora del premi n.º 4 ofert pe 'l señor Rector en lo seté Certamen Literari del «Centre Catalanista» d'Olot.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge, 25.—XXII. Sts. Críspi y Crispiniá mrs., santa Daría y sta. Sabina mr. en Catalunya.

Dilluns, 26.—S. Evaristo p. mr., sts. Llucia y Marcia, mrs.

Dimarts, 27.—S. Vicenç mr., stas. Sabina y Cristeta, mrs. de Avila.

Dimecres, 28.—S. Simon y s. Judas Tadeo ap.

Dijous, 29.—S. Narcís b. mr. (en lo bisbat de Girona.)

Divendres, 30.—S. Claudio y s. Marcelo, mrs.

Disapte, 31.—S. Quintí mr.—Vigília.—Déjuni.

QUARANTA HORES.

Avui se troben en la Iglesia de Sant Lluç

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 24 d' Octubre

Especies.	Mesures.	Pesetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	1700
Mestall	»	14'50
Ordi.	»	

SECCIO D' ANUNCIS

SUCURSAL JUNCOSA

13 Plassa de la Constitució 13,
Gerona

DESPATX CENTRAL
10 FERNANDO VII 10
BARCELONA

Aquesta antigua y tan acreditada casa se dedica únicamente a los comestibles de XACOLATES, SUCRES, CAFÉS y THÉS.

Reb directament los llegítims sucores de la isla de Cuba, els cafés de Puerto-Rico HACIENDA, MARTINICA, MAYAGUEZ, MOCA Y CARACOLILLO de CEYLAN; de a quí el gran consum qu' es fa d' aquells articles.

Aquesta casa torra diariament lo café y se distingeix per la qualitat y pureza d' ell.

Recomana que per obtenir un bon café aromàtic y fort se usin las barrejas en iguals parts del MOCA y PUERTO-RICO, així com lo CARACOLILLO y MOCA, evitant sempre que bullí puig que deu ésser una pura infusió.

Gran surtit de THÉ del Nord de Xina y del Japó. Aquesta excellent beguda sols pot obtenirse en las classes d' ORANGE (*Carte Rouge*) LIPTON, ORANY PECCO, MENLANGE.

Especialitat en lo SOUCHONCH. Aquesta classe es el mes fort y deu emplearse en menos quantitat de la que generalment se usa; una lliure de THE SOUCHONCH equival a 4 lliures d' altres thés.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aigua Minòxima vegetal per tenir lo cabell. No te ríral en lo mén, perquè á més de sos efectes marevollosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.

Escolta lector; si ets vell
y 'l cap blanch te desfigura,
t' he de dar un bon concell:
si 't vois tenir be'l cabell
fesho ab questa tintura.

TINTURA ABISINIA INSTANTANEA

EDICIÓ DE PROPAGANDA
DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PREMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del "CENTRE CATALÀ", de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 planas en octau, d' esmerada impresió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Català» de Sabadell.

PIANOS Y HARMONIUMS

—DE—

DIEGO SALAS

SE VENEN Á PLASSOS Y AL CONTAT

SE LLOGAN, RECOMPOSAN Y AFINAN

Magatzems: Bell-lloch, n.º 1.—botiga

IMPREMPITA Y ENQUADERNACIÓN

MANEL LLACH

Ferreria Vella, 5

GERONA

Mercaders (Neu) 12

Impressió de tota classe d' obres, follets, circulars, sobres, paper comercial, tarjetas, esquelas mortuorias, facturas y demés objectes referents al ram d' Imprempta.

Assortit de tots los documents y demés objectes per la Guardia Civil.

Documents per los Municipis y Jutjats municipals.

Encuadernació de tota classe de llibres per luxosos que sian.

Preus sumament baratos

500 fulls de paper comercial timbrat 5 ptes. | 1000 sobres comercials timbrats 5 ptes.

FERRERIA VELLA, 5---GERONA

BANC VITALICI DE CATALUNYA

Companyia general de segurs sobre la vida establecida à Barcelona

CAPITAL SOCIAL

10.000.000 DE PESSETES

Capital suscrits fins al 31 Dicembre 1893 87.949.791'98 ptes.
Actiu en idem 15.337.928'87 »
Sinistres pagats fins à idem 32.823.816'60 »
Reserves ó fondos de segur à idem 4.178.675'62 »

Les principals classes de segur son:

Vida entera.—Capital pagador á la mort del assegurat, á la seva dona, fills ó qualsevol altre persona designada anterior.

Mixto.—Capital pagador al assegurat si viu lo die fixat; ó, immediatament d' ocurrer la seva mort, á la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquests segurs participan en un **50** per **100** dels beneficis de la Companyia.

SEGURS DE CAPITAL APISSAT

Segurs temporals.---Segurs de sobrevida

SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT

Rentes Vitalicies.

Delegat General á n' aquesta província:

Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

FONTBERNAT---Callista

—(ULLS de poll)—

S' ARREGLAN LOS PEUS Á DOMICILI

PROGRÉS, 23---Perruqueria.

GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER EN FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 208 planas, conté alguns gravats entre ells dos mapas, y no mes val l' exemplar enquadernat

SIS RALS

Al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

De venda en la llibreria de D. Joseph Franquet

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP.

SALT

Molí Fariner

Sistema AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament modichs.

ESTABLIMENT Y TALLER

PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetes la pessa.

Cromos, motllures, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y economía

Gerona.--Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca».

Redacció y Administració. Cort-Real núm. 7.-1.º

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Gerona.	1 peseta	trimestre
Fora.	1'25	id. id.
Estranger.	1'50	id. id.

Un numero sol, 10 céntims